

Prima pagină>Căutarea unui practician în domeniul dreptului>Găsiți un expert

Vyhledat znalce

Cehia

I. Seznamy a rejstříky znalců

V České republice existuje úřední seznam znalců.

Podle § 15 zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (č. 254/2019 Sb., dále jen "zákon o znalcích"), provedeného vyhláškou Ministerstva spravedlnosti ze dne 26. listopadu 2020 (č. 503/2020 Sb.), je seznam znalců veřejně přístupný.

Seznam znalců je k dispozici [zde](#). V seznamu lze vyhledat i znalecké kanceláře a znalecké ústavy kvalifikované pro znaleckou činnost.

Za vedení seznamu znalců odpovídá Ministerstvo spravedlnosti.

Podle § 5 odst. 1 zákona o znalcích (č. 254/2019 Sb.), provedeného vyhláškou č. 503/2020 Sb., musí znalec splňovat následující kritéria, aby mohl být zapsán do seznamu:

má sídlo, místo trvalého pobytu, kontaktní adresa nebo místo pobytu cizince na území České republiky,

má odpovídající vzdělání (vysokoškolské vzdělání, je-li to možné, jinak nejvyšší možné dosažitelné vzdělání),

má alespoň pět let aktivní odborné praxe zaměřené na daný obor a dané odvětví,

má další speciální vzdělání nebo osvědčení o odborné způsobilosti (u oborů a odvětví podle přílohy č. 2 k prováděcí vyhlášce č. 505/2020 Sb.),

je plně svéprávný (má plnou způsobilost k právním jednáním),

je bezúhonný (osoba bez pravomocného odsouzení za úmyslný trestný čin nebo trestný čin spáchaný v nedbalosti v souvislosti s výkonem znalecké nebo podnikatelské činnosti, pokud se na ni nehledí jako by nebyla odsouzena),

má potřebné materiálně technické zázemí a vybavení,

složil vstupní zkoušku organizovanou Ministerstvem spravedlnosti,

není v úpadku,

v posledních 5 letech nedošlo ke zrušení oprávnění vykonávat znaleckou činnost z důvodu závažného nebo opakovaného porušení povinnosti znalce a v posledních 3 letech nedošlo k potrestání pokutou ve výši nejméně 100 000 Kč za vyjmenované přestupky podle zákona o znalcích.

Pro výkon činnosti znalecké kanceláře nebo znaleckého ústavu je vyžadováno splnění zvláštních podmínek podle § 6 a § 7 zákona o znalcích.

Zápis znalců do seznamu je podmíněn složením slibu. Slib zní: „Slibuji, že při své znalecké činnosti budu dodržovat právní předpisy, že znaleckou činnost budu vykonávat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nezávisle a nestranně, že budu plně využívat všech svých znalostí a dbát o jejich rozvoj a že zachovám mlčenlivost o skutečnostech, o nichž jsem se při výkonu znalecké činnosti dozvěděl.“

Aby mohli být znalci zapsáni do seznamu, musí podat žádost Ministerstvu spravedlnosti.

Zápis do seznamu není podmíněn tím, že by se znalec musel řídit kodexem chování nebo etickým kodexem.

K vyškrtnutí ze seznamu znalců dochází z důvodu:

smrti, nebo zániku znalecké kanceláře nebo znaleckého ústavu,

oznámení o ukončení znalecké činnosti a

právní moci rozhodnutí o zrušení oprávnění vykonávat znaleckou činnost.

Zánik práva vykonávat znaleckou činnost zrušením oprávnění ze strany ministerstva upravuje § 14 odst. 1 zákona o znalcích. Toto ustanovení se použije v případech, kdy znalec již nesplňuje podmínky pro své jmenování, nedoložil doklad o povinném pojištění odpovědnosti, dlouhodobě nemůže ze zdravotních, odborných nebo jiných závažných důvodů vykonávat svoji činnost, je z jiného důvodu nečinný (počet znaleckých posudků v uplynulých 5 letech nepřesahuje 3), nebo znalec závažným způsobem nebo dlouhodobě porušuje povinnosti stanovené zákonem o znalcích.

Seznam znalců je pravidelně aktualizován Ministerstvem spravedlnosti.

Znalce je možné najít pomocí [vyhledávacího nástroje](#). Tento vyhledávací nástroj zahrnuje všechny znalce, znalecké kanceláře a znalecké ústavy.

Znalci jsou v seznamu uváděni podle oboru, odvětví a případně specializace. V současné době existuje 52 hlavních oborů stanovených zákonem o znalcích.

Seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů obsahuje příloha č. 1 prováděcí vyhlášky č. 505/2020 Sb.

Znalec musí údaje o své znalecké činnosti zapisovat elektronicky do dálkově přístupné evidence posudků, kterou spravuje Ministerstvo spravedlnosti.

II. Kvalifikace znalce

Za znalce lze označit pouze osoby, které ve svém specializovaném oboru a odvětví získaly požadovanou úroveň vzdělání a minimální délku aktivní odborné praxe. Odborníci nemusí být kvůli výkonu znalecké činnosti členy některé znalecké profesní organizace.

Některé znalecké obory a odvětví však vyžadují k výkonu znalecké činnosti doložení osvědčení o odborné způsobilosti vydaného ze strany zákonem zřízeného profesního sdružení s povinným členstvím – např. ve stavebnictví (podle přílohy č. 2 k prováděcí vyhlášce č. 505/2020 Sb.).

Od znalců se vyžaduje, aby aktualizovali nebo rozvíjeli své znalosti. Na vzdělávání a další odborné podpoře znalců se podílí Ministerstvo spravedlnosti.

III. Odměňování znalců

Odměňování znalců se řídí buď smlouvou se zadavatelem znaleckého posudku nebo zákonem o znalcích a vyhláškou č. 504/2020 Sb., o znalečném.

Odměňování znalců podléhá omezením. Je-li zadavatelem posudku orgán veřejné moci (soud, správní orgán apod.), nelze využít smluvní odměnu.

Vedle odměny má znalec nárok i na náhradu hotových výdajů a náhradu za ztrátu času včetně času stráveného na cestě ke znaleckému úkonu v místě, které není sídlem znalce.

Znalci ustanovení soudem mohou přijímat zálohy.

Povinnost platit znalečné je řešena následovně:

Občanskoprávní řízení

Náklady řízení zahrnují znalečné. Každý účastník nese náklady, které mu vznikly, a náklady svého zástupce. Soud přizná účastníkovi, který dosáhl ve věci úplného úspěchu, náhradu nákladů, jež vznikly během účinného výkonu nebo obrany práva vůči účastníkovi, který ve věci neměl úspěch. Pokud účastník dosáhl pouze částečného úspěchu, soud spravedlivě rozdělí náhradu nákladů nebo prohlásí, že žádný z účastníků nemá na náhradu nárok. Na základě výsledků řízení má stát nárok na náhradu vynaložených nákladů řízení vůči účastníkům, pokud neexistuje předpoklad, že účastníci budou osvobozeni od soudních poplatků.

Trestní řízení

Náklady nezbytné k vedení trestního řízení, včetně vykonávacího řízení, nese stát. Byl-li obžalovaný pravomocně uznán vinným, je povinen nahradit státu tyto náklady, vč. případů kdy byl v řízení vyžádán znalecký posudek, paušální částkou. Náklady přesahující tento limit nese v plné výši stát. Náklady znaleckého posudku, který sám nevyžádal, stát až na výjimky nenese.

IV. Odpovědnost znalců

Znalec odpovídá podle zákona o znalcích za přestupky, kterých se dopustil (§ 39) anebo za možné spáchání trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku, pokud byl znalecký posudek nepravdivý, hrubě zkreslený nebo neúplný (§ 346 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku). Zákon o znalcích upravuje i speciální soukromoprávní odpovědnost znalce. Znalec je povinen nahradit újmu, kterou způsobil v souvislosti s výkonem znalecké činnosti. Odpovědnosti se však znalec zproští, pokud prokáže, že újme nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které na něm lze požadovat.

Výše odpovědnosti znalců nemá zákonem stanovenou horní hranici.

Ke krytí odpovědnosti znalců za újmu způsobenou výkonem znalecké činnosti přispívá povinné pojištění znalce.

V. Doplňující informace o znaleckém řízení

Hlavními právními předpisy, které se vztahují na činnost soudních znalců v České republice, jsou zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), a zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

Obecná pravidla pro ustanovování znalce ze strany orgánů veřejné moci jsou pro účely řízení před civilním, trestním nebo správním soudem obdobná.

Označení znalec, znalecká, kancelář nebo znalecký ústav smí užívat jen oprávněné osoby.

Právní systém České republiky nerozlišuje mezi soudními znalci, znalci v technických oborech, znalci v oblasti práva nebo jinými znalci.

Celkový počet znalců zapsaných na seznamu je přibližně 6 000.

1. Ustanovení znalců

Znalce může ustanovit soud, jiný orgán veřejné moci nebo účastníci řízení.

V občanskoprávním a správním soudním řízení není možné znalce ustanovit před zahájením tohoto řízení.

V trestním řízení podle § 105 odst. 1 trestního řádu: Je-li k objasnění skutečnosti důležité pro trestní řízení třeba odborných znalostí, vyžádá orgán činný v trestním řízení odborné vyjádření. Jestliže pro složitost posuzované otázky takový postup není postačující, přibere orgán činný v trestním řízení znalce. V přípravném řízení přibírá znalce ten orgán činný v trestním řízení, jenž považuje znalecký posudek za nezbytný pro rozhodnutí (policista, státní zástupce), pokud byla věc vrácena k došetření, státní zástupce, a v řízení před soudem předseda senátu. O přibrání znalce se vyrozumí obviněný a v řízení před soudem též státní zástupce. Jiná osoba se o přibrání znalce vyrozumí, je-li k podání znaleckého posudku třeba, aby tato osoba něco konala nebo strpěla, např. aby znalci umožnila přístup do určitého místa.

1.a Ustanovení soudem

Soud může ustanovit znalce ke zjištění odborných skutkových otázek, které jsou v konkrétním případě zapotřebí. Existují rovněž případy občanského a trestního práva, kdy je ustanovení znalce povinné (některé případy vyplývají i z judikatury). Znalci mohou být jmenováni pro účely předběžného nebo předsoudního řízení.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním - § 105 odst. 1 trestního řádu: Je-li k objasnění skutečnosti důležité pro trestní řízení třeba odborných znalostí, vyžádá orgán činný v trestním řízení odborné vyjádření. Jestliže pro složitost posuzované otázky takový postup není postačující, přibere orgán činný v trestním řízení znalce.

Ustanovování znalce pro účely řízení před civilním, trestním nebo správním soudem se nijak zásadně neliší.

Soudní znalci mají ze zákona povinnost oznámit jakýkoli střet zájmů.

Jsou-li znalci ustanoveni soudem, musí soud k jejich výběru použít seznam znalců. Nebrání-li tomu okolnosti, je ustanoven znalec se sídlem nebo kontaktní adresou v obvodu krajského soudu, v němž má soud sídlo nebo pracoviště. Není-li na seznamu zapsán žádný soudní znalec nebo žádný zapsaný soudní znalec nemůže posudek provést, může soud ustanovit k podání znaleckého posudku výjimečně i jinou osobu, která není zapsána do seznamu znalců – tzv. soudního znalce *ad hoc* (§ 26 zákona o znalcích).

1.b Ustanovení účastníky řízení

Účastníci řízení mohou znalce ustanovit, kdykoli si to přejí. Znalecký posudek vypracovaný soudním znalcem (zapsaným ve vnitrostátním veřejném rejstříku), jehož ustanovil účastník řízení, má stejnou platnost jako posudek znalce ustanoveného soudem. Takový posudek však musí obsahovat doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku (§ 127a občanského soudního řádu, § 110a trestního řádu).

Při ustanovení znalce se účastníci řízení nemusí řídit žádným zvláštním postupem. Znalecký posudek však musí obsahovat informaci o tom, zda je znalec odměňován smluvní odměnou a tato odměna nesmí být závislá na výsledku znalecké činnosti.

Jeden znalec nemůže být v řízení před soudem ustanoven oběma stranami sporu zároveň.

Soud nemůže nařídít, aby obě strany ustanovily jediného znalce (např. ve věcech s nízkou hodnotou nároku nebo ve zrychleném řízení), namísto toho, aby každá z nich měla svého vlastního.

Strany sporu musí znalci poskytnout podrobné pokyny a otázky, na které by měl odpovědět.

2. Řízení

2.a Občanskoprávní řízení

Má-li soud pochybnost o správnosti posudku, nebo je-li posudek nejasný nebo neúplný, je nutno požádat znalce o vysvětlení nebo doplnění. Kdyby to nevedlo k výsledku, soud nechá znalecký posudek přezkoumat jiným znalcem. Během jednání obvykle probíhá křížový výslech znalců.

Soudce není znaleckým posudkem vázán. Znalecký posudek má stejnou váhu jako jakýkoli jiný důkaz, soudce jej musí posoudit objektivně a v kontextu dalších důkazů. Neexistuje žádná domněnka správnosti znaleckého posudku vypracovaného znalcem, jehož ustanovil soud. Znalecký posudek vypracovaný znalcem, jehož ustanovil účastník řízení, má stejnou platnost jako posudek znalce ustanoveného soudem.

Účastníci řízení mohou napadnout znalecký posudek námitkami.

Neexistuje žádný postup pro setkání znalců před jednáním nebo pro křížový výslech před jednáním, které by měly zúžit rozsah otázek a pomoci soudu porozumět rozdílům v názorech. Znalci mohou být v průběhu řízení v kontaktu s účastníky řízení, ale nesmí podat posudek, pokud by vznikla pochybnost o jejich nepodjatosti.

Jakmile se znalec dozví o skutečnostech, pro které je vyloučen, oznámí to neprodleně zadavateli posudku; stejnou povinnost mají i účastníci řízení. O tom, zda znalec je vyloučen, rozhoduje orgán, který jej pro podání posudku ustanovil.

Účastníci řízení jsou povinni se znalci spolupracovat. V některých případech jsou účastníci vyzváni, aby se podrobili šetření ze strany znalce, nebo aby odpovídali na jeho otázky.

Není zejména vyžadováno, aby znalci organizovali setkání s účastníky řízení s cílem shromáždit jejich připomínky.

1. Znalecký posudek

Každý znalecký posudek musí být úplný, pravdivý a přezkoumatelný. Formální požadavky, které musí znalecký posudek splňovat, jsou stanoveny v § 27 a § 28 zákona o znalcích (č. 254/2019 Sb.) a v prováděcí vyhlášce č. 503/2020 Sb.

Náležitosti znaleckého posudku:

Titulní strana

Zadání

Výčet podkladů

Nález

Posudek

Odůvodnění v rozsahu umožňujícím přezkoumatelnost

Závěr

Přílohy

Znalecká doložka

Otisk znalecké pečeti

Podpis (u znaleckého posudku v elektronické podobě kvalifikovaný elektronický podpis)

Znalci nejsou povinni poskytovat předběžný posudek.

Znalci nejsou povinni zabývat se v posudku nad rámec zadání soudu argumenty účastníků řízení.

Znalci jsou povinni znaleckou činnost vykonávat osobně a pouze v oboru, odvětví a případně specializaci, pro které mají oprávnění, s odbornou péčí, nezávisle, nestranně a ve sjednané nebo stanovené lhůtě. K posouzení dílčích otázek si znalci mohou přibrat se souhlasem zadavatele konzultanta.

Znalec je v souvislosti s výkonem znalecké činnosti povinen zachovávat mlčenlivost.

Znalec může odmítnout podání posudku pouze ze zákonem stanovených důvodů (§ 19 zákona o znalcích).

Znalci předkládají své posudky zpravidla písemně. Zákon připouští se souhlasem zadavatele posudku i podání znaleckého posudku v elektronické nebo ústní podobě.

Znalec může být požádán, aby svůj posudek před soudem stvrdil, doplnil nebo blíže vysvětlil.

2. Soudní jednání

Znalec se musí zúčastnit předběžného jednání, pokud byl soudem předvolán.

Musí se také dostavit k ústnímu jednání, aby zodpověděl otázky soudu a účastníků řízení, pokud k tomu byl vyzván.

Během jednání obvykle probíhá křížový výslech znalců.

Informace zde uváděné byly shromážděny během projektu „Vyhledání znalce“ od kontaktních osob v jednotlivých zemích, které vybral Evropský institut pro expertizu a znalce, EEI.

Poslední aktualizace: 20/02/2023

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.